

Bruksela, 13 grudnia 2023 r.
(OR. en)

16805/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0198(COD)

COH 101
CADREFIN 194
IA 366
CODEC 2504

WNIOSEK

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	13 grudnia 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2023) 790 final
Dotyczy:	Zmieniony wniosek - ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 790 final.

Zał.: COM(2023) 790 final

Strasburg, dnia 12.12.2023 r.
COM(2023) 790 final

2018/0198 (COD)

Zmieniony wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych
w kontekście transgranicznym**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

W niniejszym wniosku zmienia się wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym¹ („wniosek w sprawie ECBM”), w tym zmienia się tytuł na „rozporządzenie w sprawie ułatwiania rozwiązań transgranicznych”.

Komisja przyjęła wniosek w sprawie ECBM w maju 2018 r., ale Parlament i Rada nie osiągnęły porozumienia w kwestii tego aktu ze względu na odmienne stanowiska tych współprawodawców. Parlament przyjął swoje stanowisko w pierwszym czytaniu w dniu 14 lutego 2019 r. Ogólnie rzecz biorąc, stanowisko to było bardzo przychylnie wnioskowi Komisji i zaproponowano w nim kilka uzupełnień, aby zapewnić większą elastyczność we wdrażaniu. Rada nie przyjęła formalnego stanowiska, ponieważ państwa członkowskie zgłosiły szereg zastrzeżeń do wniosku na szczeblu grupy roboczej, i zaprzestała prac nad tym aktem.

W dniu 14 września 2023 r. Parlament przyjął rezolucję ustawodawczą z własnej inicjatywy zawierającą zalecenia dla Komisji dotyczące zmiany wniosku w sprawie ECBM, zgodnie z art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”).

W niniejszym zmienionym wniosku Komisji należycie uwzględniono zastrzeżenia, uwagi i zalecenia obojga współprawodawców, przy jednoczesnym utrzymaniu pierwotnego nacisku wniosku w sprawie ECBM na usuwanie barier utrudniających życie społecznościom transgranicznym.

Od czasu przyjęcia przez Komisję wniosku w sprawie ECBM w 2018 r. potrzeba uwolnienia potencjału regionów transgranicznych UE poprzez zaproponowanie ram prawnych służących eliminowaniu barier transgranicznych stała się jeszcze pilniejsza. Transgraniczne bariery prawne i administracyjne stanowią poważne wyzwanie w codziennym życiu 150 mln obywateli mieszkających w regionach transgranicznych, a także wyzwanie dla przedsiębiorstw i instytucji, utrudniając ich działalność i wpływając negatywnie na wyniki gospodarcze. Szacuje się, że usunięcie 20 % barier przyczyniłoby się do zwiększenia PKB o 2 % i stworzenia ponad miliona miejsc pracy w regionach transgranicznych². Oprócz występowania skutków makroekonomicznych w regionach transgranicznych dostęp do usług publicznych takich jak transport, szpitale i uczelnie jest generalnie trudniejszy. Poruszanie się między różnymi systemami administracyjnymi i prawnymi często jest skomplikowane i kosztowne.

W badaniu przeprowadzonym przez Komisję w lipcu 2020 r.³ 44 % obywateli w regionach transgranicznych UE wskazało różnice prawne i administracyjne jako najważniejsze bariery we współpracy. Wpływ barier transgranicznych na rozwój regionów transgranicznych

¹ COM(2018) 373 final z 29.5.2018.

² Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Caragliu, A., Capello, R., Camagni, R. i in., *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions – Final report (Kwantyfikacja wpływu barier prawnych i administracyjnych związanych z granicami w regionach położonych przy granicy lądowej – sprawozdanie końcowe)*, Urząd Publikacji, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/25579>; COM(2017) 534 final z 20.9.2017, „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”, s. 6.

³ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/cooperation/european-territorial/survey-2020/cross-border-survey-2020-report_en.pdf

udokumentowano w przeglądzie transgranicznym, w tym w komunikacie Komisji pt. „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”⁴.

Co więcej, regiony transgraniczne mogą w nieproporcjonalny sposób ucierpieć w czasach kryzysu. Na przykład podczas pandemii COVID-19 wpływ gospodarczy środków związanych z granicami wdrażanych przez państwa członkowskie na regiony transgraniczne był ponad dwukrotnie większy niż średni wpływ na wszystkie regiony UE⁵.

W 2018 r., aby zainicjować prace nad usunięciem tych barier transgranicznych, Komisja zapoczątkowała innowacyjną inicjatywę „b-solutions”⁶, w ramach której zapewnia się wsparcie prawne organom publicznym w regionach transgranicznych w celu określenia podstawowych przyczyn barier prawnych lub administracyjnych wpływających na interakcje transgraniczne tych organów oraz w celu zbadania potencjalnych rozwiązań. Do końca listopada 2023 r. w ramach inicjatywy wybrano 154 przypadki, z czego w 90 przypadkach udało się ustalić przyczynę bariery. Tych 90 przypadków objęło 27 regionów transgranicznych w 21 państwach członkowskich i dotyczyło barier głównie w zakresie zatrudnienia, transportu publicznego, opieki zdrowotnej i współpracy instytucjonalnej. W ponad jednej trzeciej tych przypadków podstawową przyczyną były rozbieżne normy prawne i administracyjne po obu stronach granicy, co wymagało od państw członkowskich zaangażowania się w znalezienie rozwiązania. Doświadczenia związane z inicjatywą „b-solutions” odegrały zasadniczą rolę w analizie i identyfikowaniu prawnych i administracyjnych barier transgranicznych i ujawniły, że nowe narzędzie, ustanowione na szczeblu UE, może pomóc w usuwaniu tych barier. Chociaż inicjatywa „b-solutions” pomaga w identyfikowaniu barier, nie jest ona wystarczająca, aby zaoferować narzędzie jako takie, z którego państwa członkowskie mogą korzystać i na którym mogą polegać w swoich odpowiednich procesach, jeżeli chcą wyeliminować daną barierę.

Obecne instrumenty finansowe i prawne dostępne na szczeblu UE nie zapewniają kompleksowej i skutecznej reakcji na bariery wpływające na regiony transgraniczne. W szczególności, chociaż europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)⁷ skutecznie ułatwiają współpracę transgraniczną przez tworzenie podmiotów prawnych działających ponad granicami państw, nie mają one uprawnień regulacyjnych do usuwania barier w sprawach transgranicznych. Podobnie, chociaż programy Interreg zapewniają skuteczne wsparcie finansowe dla projektów transgranicznych, które pomagają zbliżyć regiony i obywateli po obu stronach granicy, pokonanie barier prawnych i administracyjnych za pomocą samych tych programów jest niemożliwe, ponieważ wymaga podejmowania decyzji wykraczających poza struktury danego programu i zarządzania projektem.

Zmieniony wniosek zapewnia zatem ramy prawne mające zastosowanie do wszystkich państw członkowskich, aby pomóc w znalezieniu rozwiązań pozwalających wyeliminować bariery prawne i administracyjne, które potencjalnie utrudniają interakcje transgraniczne i rozwój regionów transgranicznych. Zakres obejmuje elementy infrastruktury mające wpływ

⁴ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE” – COM(2017) 534 final z 20.9.2017.

⁵ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Capello, R., Caragliu, A., *Analysis of the economic impacts of border-related measures taken by Member States in the fight against COVID-19 – Final report (Analiza wpływu gospodarczego środków związanych z granicami wdrażanych przez państwa członkowskie w ramach walki z COVID-19 – sprawozdanie końcowe)*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/973169>.

⁶ <https://www.b-solutionsproject.com/>

⁷ Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 19).

na region transgraniczny lub usługi publiczne świadczone w regionie transgranicznym. Niniejszy wniosek obejmuje jedynie bariery wynikające z prawa krajowego, w tym w przypadkach, w których państwa członkowskie dokonują prawidłowej transpozycji dyrektyw UE, ale w rozbieżny sposób. Bariery związane z potencjalnym naruszeniem prawa Unii nie wchodzi w zakres niniejszego zmienionego wniosku, ponieważ istnieją inne konkretne instrumenty dostosowane do rozwiązywania tych kwestii, takie jak SOLVIT. Transgraniczne punkty koordynujące mogą współpracować z krajowymi centrami SOLVIT w celu ewentualnego przekazywania akt transgranicznych w stosownych przypadkach.

W zmienionym wniosku wymaga się utworzenia we wszystkich państwach członkowskich transgranicznych punktów koordynujących w celu zgłaszania barier transgranicznych i oceny akt przedłożonych przez „inicjatorów”. Inicjatorami są podmioty prawa publicznego lub prawa prywatnego lub osoby fizyczne, które przygotowują akta transgraniczne, określając interakcje transgraniczne i opisując bariery do rozpatrzenia przez punkty koordynujące. Państwa członkowskie mogą wskazać obecne lub nowe podmioty i mogą zdecydować się na utworzenie jednego punktu koordynującego lub kilku takich punktów, w tym wspólnych podmiotów z sąsiadującymi państwami członkowskimi, zgodnie ze swoimi ramami instytucjonalnymi i preferencjami.

Zadaniem transgranicznego punktu koordynującego jest ocena bariery transgranicznej opisanej przez inicjatora. Jeżeli w punkcie stwierdzone zostanie, że bariera istnieje, sprawdza się, jakie struktury współpracy są dostępne, aby usunąć zidentyfikowaną barierę. Jeżeli nie istnieje struktura instytucjonalna współpracy transgranicznej w celu usunięcia bariery lub jeżeli istniejące struktury nie są wystarczające do jej usunięcia, państwa członkowskie mogą zdecydować się na skorzystanie z narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych ustanowionego na mocy niniejszego rozporządzenia. Na każdym etapie procedury transgraniczny punkt koordynujący może zdecydować o nieusuwaniu bariery, nawet jeśli stwierdzi, że bariera ta istnieje. W takim przypadku poinformuje o tym inicjatora i wyjaśni, dlaczego bariera opisana w aktach nie zostanie usunięta. Po dokonaniu oceny akt transgranicznych transgraniczny punkt koordynujący musi w rozsądnym terminie przekazać wnioski z oceny inicjatorowi.

Narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych obejmuje pojedynczą procedurę mającą na celu wyeliminowanie barier o charakterze legislacyjnym lub administracyjnym. Po dokonaniu oceny bariery i określeniu charakteru przepisu leżącego u jej źródła transgraniczny punkt koordynujący jest odpowiedzialny za skontaktowanie się z właściwym organem, aby w pierwszej kolejności zweryfikować interes w usunięciu bariery i wykonalność jej usunięcia za pomocą zidentyfikowanego przepisu administracyjnego lub prawnego lub zidentyfikowanych przepisów administracyjnych lub prawnych, oraz za odpowiednie poinformowanie inicjatora i transgranicznego punktu koordynującego sąsiadującego państwa członkowskiego. W przypadku barier transgranicznych, które wymagałyby dostosowania obowiązujących przepisów, zajęte przez transgraniczny punkt koordynujący stanowisko polegające na zasugerowaniu rządowi krajowemu wszczęcia procedury ustawodawczej nie jest w żaden sposób wiążące dla właściwego organu ustawodawczego. Decyzja o ewentualnym usunięciu bariery administracyjnej lub prawnej pozostaje dobrowolna i leży w gestii właściwych organów krajowych.

Niniejszy zmieniony wniosek przynosi wiele korzyści. Gwarantuje on państwom członkowskim standardową procedurę usuwania barier i zapewnia, aby obywatele UE mieszkający w strefach przygranicznych otrzymywali (pozytywną lub negatywną) odpowiedź od swojego państwa członkowskiego w rozsądnym terminie na temat możliwości usunięcia stwierdzonych barier. Zapewnia to państwom członkowskim, które nie dysponują wystarczającymi strukturami współpracy, nowe narzędzie umożliwiające usuwanie tych

barier. Ponadto transgraniczne punkty koordynujące w każdym państwie członkowskim utworzą skuteczną sieć służącą wymianie wiedzy i wzmacnianiu zdolności, we współpracy z Komisją. W szerszym ujęciu zmieniony wniosek może odegrać ważną rolę w umożliwianiu funkcjonowania jednolitego rynku i wspieraniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE. Wniosek ten może mieć bezpośredni wpływ na codzienne życie osób mieszkających w regionach transgranicznych dzięki poprawie ich dostępu do usług i możliwości gospodarczych.

W porównaniu z wnioskiem w sprawie ECBM z 2018 r. niniejszy zmieniony wniosek dostosowano w celu uwzględnienia zastrzeżeń dotyczących pomocniczości i proporcjonalności. Narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych jest opcjonalne i powinno być stosowane wyłącznie wówczas, gdy nie są dostępne żadne inne narzędzia w ramach istniejących struktur współpracy lub gdy narzędzia te nie są w stanie usunąć bariery w zadowalający sposób.

Chociaż państwa członkowskie będą musiały przeanalizować, czy dana bariera istnieje i może zostać usunięta, mogą one, po przeanalizowaniu akt, zdecydować, czy usunąć tę barierę, biorąc pod uwagę ocenę dokonaną przez transgraniczny punkt koordynujący. Zmieniony wniosek opiera się zatem w pełni na zasadzie pomocniczości, z poszanowaniem prerogatyw ustawodawczych państw członkowskich.

W porównaniu z wnioskiem w sprawie ECBM z 2018 r. w zmienionym wniosku upraszcza się procedury oceny akt transgranicznych składanych przez inicjatorów. W ramach narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych ustanawia się pojedynczą procedurę przewidującą ograniczone wymogi dla państw członkowskich i mającą zastosowanie zarówno do barier prawnych, jak i administracyjnych. Ponadto zmieniony wniosek przewiduje ograniczone wymogi administracyjne, ponieważ państwa członkowskie mogą wyznaczyć istniejący podmiot jako transgraniczny punkt koordynujący i zdecydować, w jaki sposób najlepiej zorganizować swoje zasoby. Państwa członkowskie mogą również wyznaczać wspólne transgraniczne punkty koordynujące wzdłuż swoich wspólnych granic, optymalizując w ten sposób swoje zasoby.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Interreg jest głównym instrumentem finansowania polityki spójności wspierającym programy współpracy transgranicznej w regionach transgranicznych UE, w tym regionach graniczących z krajami EFTA i Andorą. Programy te pomagają zbliżyć do siebie regiony i obywateli po obu stronach granicy. W ramach Interreg VI (2021–2027)⁸ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) może wspierać cel szczegółowy Interreg „lepsze zarządzanie współpracą”, aby zwiększyć sprawność administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, społeczeństwem obywatelskim i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania barier prawnych i innych barier w regionach transgranicznych⁹. W ramach niektórych programów Interreg można wykorzystać tę możliwość do finansowania tworzenia struktur, które mogą funkcjonować jako transgraniczne punkty koordynujące. W przypadku gdy wsparcie to nie zostało jeszcze uwzględnione w odnośnych programach Interreg lub gdy alokacja jest niewystarczająca, państwa członkowskie i partnerzy programu mogą rozważyć

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 94).

⁹ Art. 14 ust. 4 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1059.

przeprogramowanie EFRR w celu utworzenia i zapewnienia funkcjonowania transgranicznych punktów koordynujących. Poza tym uzupełniającym wsparciem i zapewnieniem finansowania unijnego pokonanie transgranicznych barier prawnych i administracyjnych za pomocą samych programów Interreg jest niemożliwe, ponieważ wymaga podejmowania decyzji wykraczających poza struktury danego programu i zarządzania projektem.

Zmieniony wniosek zapewnia zatem ramy prawne mające zastosowanie do wszystkich państw członkowskich w celu znalezienia rozwiązań pozwalających wyeliminować bariery prawne i administracyjne jako uzupełnienie zarówno wsparcia finansowego udzielanego w ramach Interreg, jak i wsparcia instytucjonalnego, takiego jak EUWT, ponieważ ugrupowania te nie mają uprawnień ustawodawczych niezbędnych do usuwania barier prawnych¹⁰.

- **Spójność z innymi obszarami polityki Unii**

Polityka spójności i jednolity rynek wzajemnie się wzmacniają. Mechanizm utworzony na mocy niniejszego rozporządzenia przyczyniłby się do realizacji celów jednolitego rynku, w szczególności dzięki zwiększeniu potencjału gospodarczego regionów transgranicznych, który jest częściowo niewykorzystany ze względu na różne systemy prawne i administracyjne.

W badaniu zleconym przez Komisję w 2017 r. dotyczącym wpływu gospodarczego barier transgranicznych na PKB i zatrudnienie w wewnętrznych regionach transgranicznych położonych przy granicach lądowych oszacowano, że regiony te mogłyby zwiększyć swoje PKB o 2 %, gdyby wyeliminowano choćby 20 % obecnych barier¹¹. Ramy prawne mające zastosowanie do wszystkich państw członkowskich w celu znalezienia rozwiązań pozwalających wyeliminować bariery prawne i administracyjne w regionach transgranicznych stanowią zatem również niezbędne uzupełnienie właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego, będącego jednym z zasadniczych celów UE (art. 3 TUE i art. 3 ust. 1 lit. b) Traktatu)¹².

Zakres przedmiotowy zmienionego wniosku nie wpływa na wykonywanie innych kompetencji i wdrażanie środków przyjętych w ramach innych polityk UE ani na równowagę instytucjonalną określoną w Traktatach.

Niniejsze rozporządzenie nie będzie miało wpływu na żadne inne akty prawne Unii, w szczególności te, które mają zastosowanie do pozasądowego rozstrzygania kwestii prawnych wynikających z barier transgranicznych lub które mają znaczenie dla prawidłowej wykładni lub prawidłowego wdrożenia prawa Unii. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla mechanizmów koordynacji ustanowionych w zakresie zabezpieczenia społecznego i opodatkowania.

¹⁰ Zob. art. 7 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia (WE) nr 1082/2006.

¹¹ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Caragliu, A., Capello, R., Camagni, R. i in., *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions – Final report (Kwantyfikacja wpływu barier prawnych i administracyjnych związanych z granicami w regionach położonych przy granicy lądowej – sprawozdanie końcowe)*, Urząd Publikacji, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/25579>; zob. COM(2017) 534 final, s. 6, aby uzyskać szczegółowe informacje, zob. towarzyszący dokument roboczy służb Komisji SWD(2017) 307 final, pkt 2.2, s. 20–22.

¹² Zob. także motyw dziewiąty preambuły Traktatu o Unii Europejskiej (dodano **pogrubienie**): „WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLE popierania postępu gospodarczego i społecznego swych narodów poprzez **urzeczywistnienie rynku wewnętrznego** oraz **umacnianie spójności** i ochrony środowiska, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju, oraz prowadzenia polityk, które zapewnią, że integracji gospodarczej towarzyszyć będzie równoczesny postęp w innych dziedzinach”.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Art. 175 akapit trzeci Traktatu przewiduje podjęcie szczególnych działań poza funduszami wymienionymi w akapicie pierwszym, aby osiągnąć cel spójności społecznej i gospodarczej przewidziany w Traktacie. Aby osiągnąć harmonijny rozwój Unii Europejskiej jako całości oraz większą spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, konieczna jest intensyfikacja współpracy terytorialnej. W tym celu należy podjąć działania służące poprawie warunków wdrażania współpracy między regionami transgranicznymi, które wymagają szczególnej uwagi, zgodnie z art. 174 akapit trzeci Traktatu.

• Pomocniczość

Warunki współpracy terytorialnej powinny być tworzone zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 ust. 3 TUE. Państwa członkowskie podjęły indywidualne, dwustronne, a nawet wielostronne inicjatywy służące wyeliminowaniu transgranicznych barier prawnych. Nie wszystkie państwa członkowskie mają jednak takie struktury współpracy i nie zawsze struktury te są utworzone dla wszystkich granic danego państwa członkowskiego.

Podobnie nie we wszystkich państwach członkowskich działają transgraniczne punkty koordynujące obejmujące wszystkie wewnętrzne granice UE, chociaż są one potrzebne do stworzenia skutecznej sieci wymiany wiedzy i wzmacniania zdolności, we współpracy z Komisją. Ponadto finansowanie unijne (głównie w ramach programów Interreg) i instrumenty prawne (głównie EUWT) nie wystarczały dotychczas do wyeliminowania prawnych barier transgranicznych stwierdzonych w całej Unii.

W związku z tym cele proponowanego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie ani na szczeblu krajowym, ani regionalnym, ani lokalnym. Biorąc pod uwagę skalę i skutki proponowanych działań, można je lepiej osiągnąć, podejmując działania na szczeblu UE. Z powyższych względów konieczne jest podjęcie dalszych działań przez prawodawcę Unii.

• Proporcjonalność

Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 ust. 4 TUE zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów. Stosowanie narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych ustanowionego w niniejszym rozporządzeniu jest dobrowolne. Państwa członkowskie mogą postanowić z co najmniej jednym sąsiadującym państwem członkowskim o dalszym usuwaniu barier prawnych w danym regionie transgranicznym w ramach istniejących struktur współpracy.

Państwa członkowskie mogą zdecydować, w jaki sposób najlepiej zorganizować swoje zasoby przy wyznaczaniu transgranicznego punktu koordynującego, w tym przez wyznaczenie istniejącego podmiotu lub wspólnych transgranicznych punktów koordynujących z sąsiadującymi państwami członkowskimi.

Jeżeli państwo członkowskie nie dysponuje takim narzędziem lub jeżeli istniejące struktury współpracy nie wystarczą do usunięcia danej bariery transgranicznej, może ono się zdecydować na skorzystanie z narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych ustanowionego na mocy niniejszego rozporządzenia.

Niniejsze rozporządzenie nie wykracza zatem poza to, co jest niezbędne do realizacji określonych w nim celów. Zmieniony wniosek pozostaje bez uszczerbku dla przewidzianych w Traktatach środków ochrony prawnej służących przeciwdziałaniu naruszeniom prawa Unii przez państwa członkowskie.

- **Wybór instrumentu**

Jak opisano w sekcji 1 powyżej, państwa członkowskie podjęły indywidualne, dwustronne, a nawet wielostronne inicjatywy służące wyeliminowaniu transgranicznych barier prawnych; niekoniecznie dotyczy to jednak wszystkich państw członkowskich i z pewnością jest niewystarczające, aby wyeliminować wszystkie bariery.

W rozporządzeniu nakłada się na państwa członkowskie obowiązek wyznaczenia transgranicznych punktów koordynujących oraz zapewnienia, aby inicjatorzy otrzymywali od nich odpowiedź po dokonaniu oceny akt transgranicznych w rozsądnym terminie (który może zostać określony w prawie krajowym). Rozporządzenie jest zgodne z propozycją ustanowienia dobrowolnego, gotowego narzędzia (narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych) oraz z uprawnieniem państw członkowskich do wyboru odpowiedniego instrumentu. Wybór tego zmienionego rozporządzenia jest zgodny z wnioskiem Komisji w sprawie ECBM z 2018 r. oraz z międzyinstytucjonalnym kontekstem tego aktu (zob. sekcja 1).

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy: nowe przepisy

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Koncepcja polityki transgranicznej zrodziła się podczas prac prezydencji luksemburskiej w Radzie UE w 2015 r. Uformowała się wówczas nieformalna grupa robocza państw członkowskich i grup państw członkowskich, która odbywała posiedzenia do grudnia 2018 r. Grupa robocza analizowała warianty służące usprawnieniom w eliminowaniu utrzymujących się barier transgranicznych, w szczególności w ramach wdrażania projektów transgranicznych.

Od pewnego czasu o ustanowienie instrumentu służącego usuwaniu barier transgranicznych apelowały inne zainteresowane strony, przede wszystkim regiony i instytucje transgraniczne. Potwierdził to również przegląd transgraniczny przeprowadzony przez Komisję w latach 2015–2017. Podczas przeglądu zorganizowano konsultacje publiczne we wszystkich językach urzędowych Unii, w ramach których nadesłano ponad 620 odpowiedzi. Jeżeli chodzi o pytanie dotyczące możliwości rozwiązania problemów obszarów przygranicznych, respondenci wprost zaapelowali do Komisji o promowanie większej elastyczności we wdrażaniu krajowych/regionalnych regulacji prawnych w regionach przygranicznych.

Wniosek z 2018 r. dotyczący opracowania tego instrumentu pozytywnie oceniono w opinii Komitetu Regionów oraz w rezolucji Parlamentu Europejskiego wydanych w odpowiedzi na komunikat „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”. Oba te dokumenty przyjęto latem 2018 r. W odpowiedzi na wniosek z 2018 r. Komitet Regionów przyjął w dniu 5 grudnia 2018 r. kolejne sprawozdanie (sprawozdawca: Bouke Arends, NL/PES), w którym pozytywnie zaopiniowano ten wniosek. 10 października 2023 r. Komitet Regionów przyjął nową opinię w sprawie „europejskiego mechanizmu transgranicznego 2.0” (sprawozdawczynie: Magali Altounian, FR/RENEW).

Inicjatywa „b-solutions”, o której mowa w sekcji 1, dodatkowo wykazała potrzebę stworzenia narzędzia prawnego ustanowionego na mocy prawa Unii, aby pomóc w usuwaniu barier transgranicznych. W badaniu przeprowadzonym przez Komisję w 2020 r. (zob. również sekcja 1) 44 % obywateli w regionach przygranicznych UE wskazało różnice prawne

i administracyjne jako najważniejsze bariery we współpracy transgranicznej.

- **Ocena skutków**

Wpływ i europejska wartość dodana programów Interreg cieszą się uznaniem¹³. W wielu przypadkach jednak bariery transgraniczne (zwłaszcza w zakresie świadczeń zdrowotnych, lokalnego transportu publicznego i rozwoju biznesu) wynikają z różnic w stosowanych praktykach administracyjnych i obowiązujących krajowych ramach prawnych. Bariery takie są trudne do pokonania za pomocą samych tylko programów i wymagają podejmowania decyzji wykraczających poza struktury danego programu.

Wniosek w sprawie ECBM z 2018 r. był częścią pakietu legislacyjnego dotyczącego polityki spójności na lata 2021–2027, któremu towarzyszyła nadal obowiązująca ocena skutków¹⁴. Ta ocena skutków opiera się na wyżej wymienionym badaniu z 2017 r. zleconym przez Komisję. Ponieważ ustalenia są nadal aktualne i obowiązujące, nie ma potrzeby przeprowadzania zaktualizowanej oceny skutków zmienionego wniosku. W niniejszym wniosku znacznie uproszczono wniosek w sprawie ECBM z 2018 r., utrzymując jednocześnie jego pierwotny nacisk na usuwanie barier prawnych i administracyjnych, które utrudniają rozwój gospodarczy i społeczny regionów transgranicznych UE.

W nowszym badaniu przeprowadzonym przez Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego pt. „Mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context – European added value assessment” („Mechanizm eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym – ocena europejskiej wartości dodanej”)¹⁵ stwierdzono, że przyjęcie na szczeblu UE nowego instrumentu legislacyjnego służącego usuwaniu transgranicznych barier prawnych i administracyjnych mogłoby przynieść korzyści gospodarcze w wysokości 123 mld EUR rocznie w UE i mieć pozytywny wpływ społeczny na regiony przygraniczne.

Komisja wystosowała zaproszenie do zgłaszania uwag na temat potrzeby przyjęcia aktu prawnego na szczeblu UE w celu eliminacji barier transgranicznych. Wszystkie zainteresowane strony poproszono o przedstawienie informacji zwrotnych i dowodów empirycznych dotyczących barier, które napotykają, ich skutków oraz tego, czy istnieją alternatywne narzędzia umożliwiające znalezienie rozwiązań. Okres konsultacji zakończył się w dniu 16 listopada 2023 r. Ponad 50 zainteresowanych stron przedstawiło odpowiedzi i dowody. Wynika z nich, że we współpracy między regionami przygranicznymi UE utrzymuje się wiele barier administracyjnych i prawnych. W odpowiedziach podkreślono potrzebę stworzenia nowego gotowego narzędzia na mocy prawa Unii w celu usunięcia tych barier, a tym samym poprawy współpracy transgranicznej i przyczynienia się do rozwoju regionów przygranicznych.

Niniejszy zmieniony wniosek ma na celu uwolnienie potencjalnych pozytywnych skutków większej interakcji transgranicznej w całej Unii. Zapewnia on kompleksowe ramy mające zastosowanie do wszystkich państw członkowskich w celu znalezienia rozwiązań

¹³ Komisja, „European Territorial Cooperation, Work Package 11, Ex-post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007-2013, focusing on the European Regional Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund (CF)” [„Europejska współpraca terytorialna, pakiet roboczy 11, Ocena *ex post* programów polityki spójności w latach 2007–2013, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności (FS)”, lipiec 2016 r.

¹⁴ SWD(2018) 282 final – 2018/0197 (COD).

¹⁵ Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, „Mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context: European added value assessment” [„Mechanizm eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym: ocena europejskiej wartości dodanej”, PE 740.233, 2023.

pozwalających wyeliminować bariery prawne i administracyjne, które ograniczają takie interakcje transgraniczne i ograniczają potencjał regionów przygranicznych UE.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nie dotyczy: nowe przepisy.

- **Prawa podstawowe**

W niniejszym zmienionym wniosku tworzy się mechanizm prawny służący usuwaniu barier prawnych i administracyjnych w regionach transgranicznych, a zatem jest on skierowany głównie do organów państw członkowskich. Obywatele powinni odnosić korzyści z rozwiązań znalezionych przy użyciu proponowanego mechanizmu. Usunięcie barier prawnych w regionach transgranicznych na podstawie niniejszego wniosku powinno mieć pozytywny wpływ na codzienne życie mieszkańców tych regionów dzięki poprawie ich dostępu do usług i możliwości gospodarczych. Wniosek jest zgodny z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i nie narusza żadnego z praw podstawowych. W szczególności, ze względu na cel, jakim jest usunięcie barier prawnych w kontekście transgranicznym, rozporządzenie wspiera prawo dostępu do usług publicznych (art. 36) i wolność prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16). Ponieważ jednak transgraniczne usługi publiczne obejmują szerszy zakres działań, wniosek ułatwi również dostęp do opieki zdrowotnej (art. 35). W ogólniejszym ujęciu wniosek usprawni transgraniczne usługi transportu publicznego dzięki narzędziu ułatwiającemu usuwanie barier transgranicznych, a także poprawi swobodę przemieszczania się i pobytu (art. 45).

Zmieniony wniosek obejmuje także kwestię skutecznej ochrony prawnej osób mieszkających w regionach transgranicznych.

4. WPLYW NA BUDŻET

Zmieniony wniosek nie ma wpływu na budżet, ponieważ nie wiąże się z zapewnieniem środków finansowych w jakiegokolwiek formie.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Jak wszystkie rozporządzenia UE, proponowane rozporządzenie będzie wiązać w całości i będzie bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. Zgodnie z art. 291 ust. 1 Traktatu państwa członkowskie są zobligowane do przyjmowania wszelkich środków prawa krajowego niezbędnych do wprowadzenia w życie prawnie wiążących aktów UE. Jak określono w sekcji 3.2 komunikatu w sprawie regionów przygranicznych, nawet wówczas, gdy dana kwestia uregulowana jest w prawie unijnym, państwa członkowskie mają pewien stopień elastyczności i swobodę uznania co do sposobu stosowania prawa unijnego w swoich systemach krajowych i szczegółowego określania przepisów wykonawczych. W rezultacie gdy dochodzi do zetknięcia się ze sobą dwóch różnych systemów wzdłuż granic wewnętrznych, może to prowadzić do złożoności regulacyjnej, a w niektórych przypadkach nawet powodować niepewność prawa oraz generować dodatkowe koszty.

Aby ocenić, czy ustanowiony w proponowanym rozporządzeniu mechanizm okazał się dodatkowym skutecznym narzędziem służącym eliminowaniu barier prawnych w regionach transgranicznych, Komisja powinna przeprowadzić ocenę przepisów zgodnie z Programem

lepszego stanowienia prawa¹⁶. Komisja proponuje zatem przeprowadzenie oceny i przedstawienie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Regionów i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdania ze stosowania proponowanego rozporządzenia. W ciągu 5 lat od daty rozpoczęcia stosowania proponowanego rozporządzenia Komisja oceni w swoim sprawozdaniu, przy zastosowaniu odpowiednich wskaźników, jego skuteczność, wydajność, przydatność, europejską wartość dodaną oraz możliwość uproszczenia.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Ponieważ negocjacje współprawodawców dotyczące wniosku w sprawie ECBM z 2018 r. ujawniły poważne obawy ze strony Rady, szczegółowe przepisy poddano dogłębnej kontroli, rewizji i restrukturyzacji oraz dogłębnemu uproszczeniu, aby rozwiązać jej główne obawy. Proces ten polegał na zmniejszeniu liczby przepisów z 26 do 14 artykułów. Zmieniony wniosek łączy elementy pierwotnego wniosku Komisji z nowymi elementami wprowadzonymi w następstwie rezolucji ustawodawczej Parlamentu z własnej inicjatywy.

Rozdział I – Przepisy ogólne (art. 1–3)

W rozdziale I określono przedmiot i zakres proponowanego rozporządzenia oraz zdefiniowano kluczowe terminy.

Przedmiotem (art. 1) jest procedura ułatwiająca usuwanie barier transgranicznych. Aby wybrać odpowiednie narzędzie, państwa członkowskie ustanowią i zorganizują transgraniczne punkty koordynujące. W wniosku określono zadania tych punktów, a także zadania koordynacyjne Komisji.

Zakres wniosku (art. 2) obejmuje zarówno aspekty geograficzne, jak i merytoryczne. Ze względu na podstawę prawną rozporządzenie będzie miało zastosowanie do barier transgranicznych wynikających z prawa krajowego we wszystkich wewnętrznych regionach przygranicznych położonych przy granicach lądowych i morskich między sąsiadującymi państwami członkowskimi. Rozporządzenie nie ma wpływu na inne akty prawne Unii, w szczególności te, które mają zastosowanie do pozasądowego rozstrzygnięcia kwestii prawnych wynikających z barier transgranicznych lub do prawidłowej wykładni lub prawidłowego wdrożenia prawa Unii.

W art. 3 wymieniono definicje niezbędne do wdrożenia wniosku. Jeżeli chodzi o definicję inicjatorów, zakres wniosku jest szeroki, ponieważ obejmuje każdy podmiot prywatny lub publiczny uczestniczący w zapewnianiu, prowadzeniu, ustanowieniu lub funkcjonowaniu jakiegokolwiek transgranicznej usługi publicznej lub infrastruktury, lub każdą osobę fizyczną mającą interes w usunięciu bariery transgranicznej. Kilka osób prawnych lub fizycznych może wspólnie złożyć akta transgraniczne.

Rozdział II – Transgraniczne punkty koordynujące (art. 4 i 5)

We wniosku określono kilka wariantów utworzenia transgranicznego punktu koordynującego (art. 4) i wymieniono zadania takich punktów (art. 5). Warianty te umożliwiają państwom członkowskim wdrożenie tego obowiązku w sposób jak najbardziej elastyczny i w pełnej zgodności z ich wewnętrznymi ramami instytucjonalnymi i prawnymi (jeden transgraniczny punkt koordynujący lub kilka takich punktów, na szczeblu krajowym lub regionalnym, odrębny lub istniejący organ lub podmiot prawa publicznego). Sąsiadujące państwa członkowskie mogą również stosować te warianty do wspólnego transgranicznego punktu

¹⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady „Lepsze stanowienie prawa: silniejsza Unia dzięki lepszym wynikom” – COM(2016) 615 final z 14.9.2016.

koordynującego obejmującego obie strony wspólnej granicy.

Transgraniczne punkty koordynujące powinny działać jako punkty kompleksowej obsługi dla inicjatorów i powinny być ich głównym punktem kontaktowym w danym państwie członkowskim. Jeżeli dane państwo członkowskie ustanowi kilka transgranicznych punktów koordynujących, jeden z nich powinien przejąć rolę głównego punktu, a pozostałe powinny wspierać jego zadania i przekazywać niezbędne informacje.

Rozdział III – Akta transgraniczne (art. 6–9)

Głównym elementem wniosku jest zarządzanie aktami transgranicznymi, w których zidentyfikowano barierę transgraniczną. We wniosku określono elementy akt transgranicznych (art. 7), etapy wstępnej oceny w państwach członkowskich (art. 8) oraz niektóre aspekty proceduralne (art. 9).

Z doświadczeń związanych z inicjatywą „b-solutions” wynika, że inicjatorzy nie powinni być zobowiązani do wskazywania przepisów administracyjnych i prawnych leżących u źródła bariery, ale mogą być wspierani w tym zakresie przez organizacje dysponujące wiedzą fachową na temat barier transgranicznych (np. Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych, *Mission Opérationnelle Transfrontalière* lub Środkowoeuropejską Służbę Inicjatyw Transgranicznych). Inicjatorzy mogą przedłożyć akta transgraniczne tylko raz, tj. w państwie członkowskim, w którym inicjator się znajduje lub w którym ma siedzibę statutową (art. 6 ust. 2).

Oprócz opisu elementów niezbędnych do oceny akt przez transgraniczny punkt koordynujący w aktach transgranicznych należy również opisać zakres wszelkich odstępstw lub wyjątków od zwykle obowiązujących przepisów lub praktyk w celu ograniczenia ich do ścisłego minimum.

Celem wstępnej oceny jest ustalenie, czy istnieje bariera transgraniczna lub czy sprawa może zostać zamknięta. Nawet jeżeli we wstępnej ocenie stwierdzone zostanie istnienie bariery transgranicznej, mechanizm usuwania takich barier jest dobrowolny, zatem procedurę można zamknąć na dowolnym etapie, pod warunkiem że inicjator otrzyma należyte wyjaśnienie.

Art. 8 ust. 5 odnosi się do wykazu narzędzi dostępnych dla państw członkowskich. Właściwy organ ocenia, czy dostępne jest co najmniej jedno narzędzie, które można zastosować w odniesieniu do danej bariery transgranicznej, aby ją usunąć we współpracy z innymi stronami korzystającymi z tych narzędzi. Stosując te narzędzia, państwa członkowskie przestrzegają procedur dotyczących tych narzędzi i uwzględniają ich aspekty. Jeżeli jednak właściwy organ oceni, że żadne z dostępnych narzędzi nie ma zastosowania do konkretnej bariery transgranicznej lub że żadne z nich nie jest wystarczające do jej usunięcia, państwo członkowskie może zastosować narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych, zaproponowane w rozdziale IV jako dodatkowe narzędzie ustanowione na mocy prawa Unii.

Aby zagwarantować inicjatorowi pewność prawa, w art. 9 określono ramy proceduralne wstępnej oceny: terminy, konieczność uzasadnienia decyzji o tym, czy dana bariera transgraniczna zostanie usunięta, oraz możliwość zakwestionowania takiej decyzji.

Rozdział IV – Narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych (art. 10–13)

W art. 10 określono procedurę mającą zastosowanie wówczas, gdy transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ korzysta z narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych (art. 8 ust. 6) po dokonaniu oceny bariery transgranicznej na podstawie art. 8 ust. 1 oraz z pozostałych istniejących narzędzi dostępnych w celu usunięcia zidentyfikowanej bariery (art. 8 ust. 5). Transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ przekazuje inicjatorowi informacje na temat zidentyfikowanej bariery transgranicznej,

charakteru przepisu leżącego u źródła bariery oraz kolejnych etapów prowadzących do jej usunięcia lub nieusunięcia (art. 10 ust. 2). Koordynację z sąsiadującym państwem członkowskim zapewnia się również w przypadku braku wspólnych transgranicznych punktów koordynujących po zidentyfikowaniu bariery w krajowym systemie prawnym (art. 10 ust. 3). Niezależnie od tego, czy dana bariera ma charakter administracyjny czy prawny, transgraniczny punkt koordynujący jest odpowiedzialny za skontaktowanie się z właściwym organem, aby w pierwszej kolejności zweryfikować interes w usunięciu bariery i wykonalność jej usunięcia za pomocą zidentyfikowanego krajowego przepisu administracyjnego lub prawnego lub zidentyfikowanych krajowych przepisów administracyjnych lub prawnych bądź zidentyfikowanej krajowej praktyki (art. 10 ust. 4 i 5). Inicjator może zostać poinformowany, że potrzeba więcej czasu na analizę prawną lub konsultacje w państwie członkowskim lub na koordynację z sąsiadującym państwem członkowskim (art. 10 ust. 7).

W przypadku podjęcia decyzji o usunięciu zidentyfikowanej bariery procedura może się różnić w zależności od charakteru przepisu leżącego u źródła bariery transgranicznej. W kontekście przepisu administracyjnego organ, z którym skontaktował się transgraniczny punkt koordynujący, może podjąć decyzję o zmianie przepisu lub praktyki, w tym ich interpretacji (art. 10 ust. 4). W takim przypadku transgraniczny punkt koordynujący powiadamia inicjatora na piśmie (art. 11 ust. 1 lit. a)). W kontekście przepisu prawnego organ, z którym skontaktował się transgraniczny punkt koordynujący, może jedynie zaproponować dostosowanie ram legislacyjnych w celu usunięcia bariery (art. 10 ust. 5), zgodnie z przepisami konstytucyjnymi państwa członkowskiego. W takim przypadku transgraniczny punkt koordynujący informuje na piśmie inicjatora o możliwych etapach procedury ustawodawczej. Jeżeli co najmniej dwa sąsiadujące państwa członkowskie stwierdzą, że każde z nich chce wszcząć procedurę ustawodawczą lub zmienić przepis administracyjny lub praktykę administracyjną w celu usunięcia tej samej bariery, będą musiały to uczynić w ścisłej koordynacji, obejmującej ewentualnie równoległy harmonogram i utworzenie wspólnego komitetu, zgodnie z ich odpowiednimi ramami legislacyjnymi (art. 11 ust. 3).

Decyzja o ewentualnym usunięciu bariery administracyjnej lub prawnej pozostaje dobrowolna.

Rozdział V – Przepisy końcowe (art. 12–14)

W rozdziale V określono zadania koordynacyjne Komisji (art. 12), zadania w zakresie monitorowania i sprawozdawczości (art. 13) oraz datę wejścia w życie i rozpoczęcia stosowania (art. 14).

W art. 13 ust. 1 wymaga się, aby każde państwo członkowskie informowało Komisję o ustanowieniu swoich transgranicznych punktów koordynujących (sześć miesięcy po wejściu w życie proponowanego rozporządzenia).

W art. 13 ust. 2 zobligowano Komisję do przedstawienia sprawozdania ze stosowania proponowanego rozporządzenia w ciągu pięciu lat od daty jego wejścia w życie.

Zmieniony wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych
w kontekście transgranicznym**

We wniosku Komisji COM(2018) 373 final wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł otrzymuje brzmienie:

„ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie **ułatwiania rozwiązań transgranicznych**”;

2) motywy 1–28 otrzymują brzmienie:

- (1) „Art. 175 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (»Traktat«) przewiduje podjęcie szczególnych działań poza funduszami¹⁷, o których mowa w akapicie pierwszym tego artykułu, aby osiągnąć cel spójności społecznej i gospodarczej przewidziany w Traktacie. W tym kontekście współpraca terytorialna również przyczynia się do realizacji celów określonych w tym artykule. W tym celu właściwe jest przyjęcie środków niezbędnych do poprawy warunków, w których realizowane są działania związane ze współpracą terytorialną.
- (2) W art. 174 akapit trzeci Traktatu uznano wyzwania, z którymi borykają się regiony transgraniczne, i określono, że Unia powinna poświęcić tym regionom szczególną uwagę, opracowując i prowadząc działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.
- (3) W komunikacie Komisji pt. „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”¹⁸ uznano dotychczasowe postępy w przekształcaniu takich regionów z przeważnie peryferyjnych obszarów w obszary wzrostu gospodarczego i coraz większych możliwości, ale jednocześnie zwrócono uwagę na utrzymujące się w tych regionach bariery prawne i inne bariery, w szczególności związane ze świadczeniami

¹⁷ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), Fundusz Spójności, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA), Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (FAMI), Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW) oraz Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW); Zob. art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

¹⁸ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE” – COM(2017) 534 final z 20.9.2017.

zdrowotnymi, regulacją rynku pracy, podatkami i rozwojem działalności gospodarczej, a także bariery związane z różnicami w kulturach administracyjnych i krajowych ramach prawnych. Ani finansowanie w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, udzielane w szczególności w kontekście programów „Interreg”¹⁹, ani instytucjonalne wsparcie współpracy ze strony europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT) ustanowionych rozporządzeniem (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady²⁰ lub zapewniane w ramach inicjatywy „b-solutions” zapoczątkowanej przez Komisję w 2018 r.²¹ nie są wystarczające do usunięcia niektórych barier administracyjnych i prawnych, które utrudniają skuteczną współpracę.

- (4) Regiony transgraniczne mogą w nieproporcjonalny sposób ucierpieć w czasach kryzysu. Podczas pandemii COVID-19 wpływ gospodarczy środków związanych z granicami wdrażanych przez państwa członkowskie na regiony transgraniczne był ponad dwukrotnie większy niż średni wpływ na wszystkie regiony UE. Doświadczenie to podkreśla potrzebę zapewnienia środków służących usuwaniu barier transgranicznych.
- (5) Mimo że w niektórych regionach Unii istnieje już szereg narzędzi prawnych na poziomie międzyrządowym, krajowym, regionalnym i lokalnym służących eliminowaniu barier transgranicznych, nie obejmują one wszystkich regionów przygranicznych w Unii lub niekoniecznie rozwiązują w spójny sposób problemy związane z rozwojem i wzmocnieniem spójności terytorialnej. Aby uzupełnić istniejące narzędzia, potrzebne jest zatem dodatkowe narzędzie ustanowione na mocy prawa Unii, a mianowicie narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych.
- (6) W celu ustanowienia struktury administracyjnej umożliwiającej odpowiednie rozpatrywanie wniosków dotyczących barier transgranicznych każde państwo członkowskie powinno utworzyć co najmniej jeden transgraniczny punkt koordynujący odpowiedzialny za przyjmowanie i ocenę wniosków dotyczących barier transgranicznych. Punkty te powinny współpracować z Komisją i wspierać jej rolę koordynacyjną.
- (7) Mimo że regiony przygraniczne położone przy granicach morskich mają różny charakter ze względu na bardziej ograniczone możliwości interakcji transgranicznych i korzystania z transgranicznych usług publicznych, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie również do granic morskich.
- (8) Na szczeblu Unii istnieje szereg pozasądowych narzędzi monitorowania i egzekwowania przestrzegania prawa Unii, w szczególności związanych z jednolitym rynkiem, takich jak SOLVIT²². Niniejsze rozporządzenie nie

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 94, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj>).

²⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1082/oj>).

²¹ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE” – COM(2017) 534 final z 20.9.2017.

²² Zalecenie Komisji 2013/461/UE z dnia 17 września 2013 r. (Dz.U. L 249 z 19.9.2013, s. 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2013/461/oj>).

powinno mieć wpływu na takie istniejące narzędzia. Utworzone dodatkowe narzędzie będzie miało zastosowanie wyłącznie do barier transgranicznych wynikających z prawa krajowego, w tym prawidłowego, lecz rozbieżnego stosowania prawa Unii, które może prowadzić do niezamierzonych utrudnień w planowaniu lub wdrażaniu transgranicznych usług publicznych i elementów infrastruktury. Nie powinno ono mieć zastosowania do akt związanych z potencjalnym naruszeniem – przez organ publiczny w innym państwie członkowskim – prawa Unii regulującego rynek wewnętrzny. Niniejsze rozporządzenie pozostaje również bez uszczerbku dla mechanizmów koordynacji ustanowionych w zakresie zabezpieczenia społecznego i opodatkowania.

- (9) W celu zidentyfikowania ewentualnych barier transgranicznych, które mogłyby zostać objęte niniejszym rozporządzeniem, konieczne jest zdefiniowanie sytuacji, które kwalifikują się jako interakcje transgraniczne. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem mieć zastosowanie do infrastruktury służącej działalności transgranicznej oraz do transgranicznych usług publicznych. Te „transgraniczne usługi publiczne”, świadczone w perspektywie długoterminowej, powinny mieć na celu korzyści dla ogółu społeczeństwa lub konkretnej grupy docelowej w regionie przygranicznym, w którym usługa jest świadczona, co przyczyni się do poprawy warunków życia i spójności terytorialnej w tych regionach. Po drugie, na elementy infrastruktury potrzebne do prowadzenia działalności transgranicznej mogą mieć wpływ bariery dotyczące granic, takie jak różne normy techniczne dla budynków lub pojazdów, w tym związanego z nimi wyposażenia. Akta transgraniczne powinny być składane przez inicjatora, który jest podmiotem prawa publicznego lub prawa prywatnego, lub osobą fizyczną, wyłącznie w zakresie, w jakim ta osoba ma uzasadniony interes dotyczący transgranicznej usługi publicznej lub niektórych elementów infrastruktury.
- (10) W celu ustanowienia na szczeblu krajowym odpowiednich zdolności administracyjnych do rozpatrywania wniosków dotyczących barier transgranicznych oraz w celu zapewnienia sieci organów krajowych, które będą mogły współpracować ze sobą na potrzeby wdrożenia niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny utworzyć co najmniej jeden transgraniczny punkt koordynujący na szczeblu krajowym lub regionalnym. Dwa sąsiadujące państwa członkowskie lub większa liczba takich państw powinny mieć również możliwość wskazania istniejących wspólnych organów jako transgranicznego punktu koordynującego na danej granicy lub powierzenia istniejącym wspólnym organom lub podmiotom dodatkowych zadań transgranicznego punktu koordynującego w odniesieniu do wszystkich swoich granic.
- (11) W celu ustanowienia ram dotyczących traktowania wniosków w sprawie barier transgranicznych, które to ramy byłyby wspólne dla wszystkich transgranicznych punktów koordynujących, konieczne jest określenie zadań, które każdy transgraniczny punkt koordynujący powinien wykonywać. Transgraniczne punkty koordynujące powinny działać jako punkty kompleksowej obsługi dla inicjatorów i powinny być dla ich głównym punktem kontaktowym. Państwa członkowskie powinny zapewnić publiczny dostęp do informacji kontaktowych transgranicznych punktów koordynujących oraz zapewnić widoczność i dostępność tych punktów. Jeżeli w państwie

członkowskim istnieje więcej niż jeden transgraniczny punkt koordynujący, należy wyraźnie wskazać pojedynczy punkt kontaktowy dla każdego inicjatora. Aby umożliwić monitorowanie wyników składania wniosków dotyczących barier transgranicznych oraz zwiększyć przejrzystość w zakresie eliminowania barier transgranicznych, transgraniczne punkty koordynujące powinny być również odpowiedzialne za ustanowienie i prowadzenie rejestru publicznego obejmującego wszystkie akta transgraniczne składane przez inicjatorów mających siedzibę w tym państwie członkowskim. Ponadto w niniejszym rozporządzeniu należy określić obowiązki w zakresie koordynacji, współpracy i wymiany informacji między poszczególnymi transgranicznymi punktami koordynującymi w jednym państwie członkowskim oraz między transgranicznymi punktami koordynującymi sąsiadujących państw członkowskich.

- (12) Dany inicjator powinien przedłożyć akta transgraniczne tylko raz. Jeżeli jednak inny inicjator w innym państwie członkowskim przedkłada również akta transgraniczne dotyczące tej samej sprawy w tym innym państwie członkowskim, transgraniczne punkty koordynujące tych państw członkowskich powinny unikać, w drodze odpowiedniej organizacji swoich działań koordynujących, prowadzenia równoległych spraw.
- (13) Poszczególne poziomy obowiązujące prawa krajowego mogą utrudniać określenie konkretnego przepisu, którego wynikiem jest bariera transgraniczna. Ponadto na podstawie doświadczenia związanego z inicjatywą „b-solutions” inicjator powinien jedynie opisać sytuację i problem do rozwiązania.
- (14) Aby zapewnić ramy proceduralne dające jednocześnie inicjatorowi akt transgranicznych pewność prawa, transgraniczny punkt koordynujący powinien ocenić akta transgraniczne i udzielić inicjatorowi wstępnej i ostatecznej odpowiedzi w rozsądnych terminach, które powinny zasadniczo odpowiadać terminom ustanowionym w prawie krajowym. Jeżeli inicjator nie zidentyfikował barier transgranicznych, powinny to uczynić właściwe organy lub podmioty prawa publicznego. Analiza akt transgranicznych mogłaby prowadzić do wniosku, że w rzeczywistości bariery transgraniczne nie występują, ponieważ opis domniemanej bariery opiera się na niewystarczających informacjach, błędnej interpretacji mających zastosowanie przepisów prawnych lub administracyjnych lub ponieważ przepisy prawne lub administracyjne już obejmują wymogi niezbędne do usunięcia bariery. W takim przypadku należy uznać, że bariera transgraniczna została usunięta, a sprawa będąca przedmiotem akt transgranicznych powinna zostać zamknięta. Po potwierdzeniu istnienia bariery transgranicznej państwa członkowskie powinny mieć swobodę decydowania o tym, jakie narzędzie reagowania na sytuację, spośród dostępnych w danym regionie transgranicznym, byłoby odpowiednie, przy czym w pierwszej kolejności powinny, w stosownych przypadkach, korzystać z już istniejących mechanizmów w celu usunięcia tej bariery. W przypadku gdy państwa członkowskie postanowią nie usuwać barier transgranicznych, powinny należycie to uzasadnić i wskazać dostępne możliwości dochodzenia roszczeń, w szczególności w przypadku gdy państwo członkowskie uzna, że zidentyfikowana bariera nie jest objęta zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (15) W przypadku gdy właściwy organ nie znalazł odpowiedniego narzędzia, może wybrać narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych lub podać

powody, dla których nie usunie bariery transgranicznej. Ponieważ wynik procedury może się nieco różnić w zależności od charakteru ewentualnej transgranicznej bariery prawnej, administracyjnej lub legislacyjnej, konieczne jest uwzględnienie takiej szczegółowej charakterystyki w ramach narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych.

- (16) Aby zapewnić skuteczną strukturę proceduralną w odniesieniu do akt dotyczących barier transgranicznych, w niniejszym rozporządzeniu należy określić istotne etapy proceduralne, zarówno w odniesieniu do akt dotyczących bariery o charakterze administracyjnym, jak i dotyczących bariery o charakterze legislacyjnym. Należy również wyjaśnić, że odmienne systemy prawne w sąsiadujących państwach członkowskich mogą skutkować barierami transgranicznymi kwalifikującymi się jako wynikające z przepisu administracyjnego w jednym państwie członkowskim, natomiast z przepisu prawnego w drugim i odwrotnie. Każde państwo członkowskie powinno zatem zastosować odpowiednią procedurę. Sąsiadujące państwa członkowskie powinny koordynować swoje odpowiednie procedury w możliwie najściślejszy sposób. W przypadku zajęcia ostatecznego stanowiska w sprawie akt przy informowaniu inicjatora o decyzji należy również przedstawić jej uzasadnienie.
- (17) Aby zapewnić monitorowanie stosowania niniejszego rozporządzenia na szczeblu Unii i zapewnić wsparcie państwom członkowskim, również w zakresie budowania zdolności, Komisji należy powierzyć odpowiednie zadania służące osiągnięciu tych celów. Punkt koordynujący na szczeblu UE powinien w szczególności wspierać transgraniczne punkty koordynujące w drodze promowania wymiany doświadczeń między tymi punktami koordynującymi. Wsparcie to może również obejmować narzędzia oparte na pomocy technicznej, takie jak rozwiązania w rodzaju inicjatywy „b-solutions”.
- (18) Aby umożliwić kształtowanie polityki w oparciu o dowody, konieczne jest sporządzanie sprawozdania z wdrażania niniejszego rozporządzenia. Sprawozdanie to powinno dotyczyć głównych kwestii związanych z oceną, w tym skuteczności, wydajności, przydatności, europejskiej wartości dodanej, możliwości uproszczenia i trwałości oraz konieczności dalszych działań na szczeblu Unii. Komisja powinna przedłożyć to sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz, zgodnie z art. 307 akapit pierwszy Traktatu, Komitetowi Regionów i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu. Aby zapewnić szeroką bazę dowodową na potrzeby stosowania niniejszego rozporządzenia i narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych, sprawozdanie należy przedłożyć pięć lat po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.
- (19) Niniejsze rozporządzenie przygotowano z poszanowaniem praw podstawowych, jest ono zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i nie narusza żadnego z praw podstawowych. Ze względu na cel, jakim jest usunięcie barier prawnych w kontekście transgranicznym, rozporządzenie może wspierać prawo dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (art. 36) oraz wolność prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16). Szeroki zakres tego rodzaju usług może również sprzyjać dostępowi do opieki zdrowotnej (art. 35). W ogólniejszym ujęciu, ponieważ wydaje się bardzo prawdopodobne, że transgraniczne usługi transportu publicznego zostaną usprawnione za sprawą narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych, niniejsze

rozporządzenie może również wpłynąć pozytywnie na swobodę przemieszczania się i pobytu (art. 45).

- (20) Warunki współpracy terytorialnej powinny być tworzone zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że państwa członkowskie podejmują pojedyncze, dwustronne, a nawet wielostronne inicjatywy służące eliminowaniu barier transgranicznych o charakterze prawnym. Narzędzia te nie zostały jednak ustanowione we wszystkich państwach członkowskich lub nie dla wszystkich granic danego państwa członkowskiego. Cele proponowanego działania nie mogą w związku z tym być osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, ani na poziomie centralnym, ani regionalnym lub lokalnym, natomiast z uwagi na niezbędne zaangażowanie co najmniej dwóch sąsiadujących państw członkowskich możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii. Z powyższych względów konieczne jest podjęcie dalszych działań przez prawodawcę Unii.
- (21) Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów. Stosowanie narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych na podstawie niniejszego rozporządzenia jest dla państw członkowskich dobrowolne. Państwo członkowskie powinno postanowić, że na danej granicy z co najmniej jednym sąsiadującym państwem członkowskim będzie stosowało istniejące narzędzia ustanowione już na szczeblu krajowym lub we współpracy z co najmniej jednym sąsiadującym państwem członkowskim w celu eliminacji barier transgranicznych. Niniejsze rozporządzenie nie wykracza zatem poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celów w odniesieniu do tych regionów transgranicznych, dla których państwa członkowskie nie ustanowiły skutecznego narzędzia eliminującego bariery transgraniczne.”;

3) art. 1–26 otrzymują brzmienie:

„ROZDZIAŁ I Przepisy ogólne

Artykuł 1 Przedmiot

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się procedurę mającą na celu ułatwienie usuwania barier transgranicznych, które utrudniają tworzenie i funkcjonowanie dowolnego elementu infrastruktury niezbędnego do prowadzenia publicznej lub prywatnej działalności transgranicznej lub dowolnej transgranicznej usługi publicznej świadczonej w danym regionie transgranicznym pod warunkiem, że sprzyja ona spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w regionie transgranicznym („narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych”).
2. W niniejszym rozporządzeniu określa się również przepisy dotyczące:
 - a) organizacji oraz zadań transgranicznych punktów koordynujących w państwach członkowskich;
 - b) zadań Komisji w zakresie koordynacji.

Artykuł 2

Zakres

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do barier transgranicznych w regionach przygranicznych położonych przy granicach lądowych lub morskich w sąsiadujących państwach członkowskich.

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do barier transgranicznych w regionach przygranicznych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi.

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na inne akty prawne Unii, w szczególności te, które mają zastosowanie do pozasądowego rozstrzygania kwestii prawnych wynikających z barier transgranicznych lub dotyczą prawidłowej wykładni lub prawidłowego wdrożenia prawa Unii. Pozostaje ono bez uszczerbku dla mechanizmów koordynacji ustanowionych w zakresie zabezpieczenia społecznego i opodatkowania.

Artykuł 3

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „interakcja transgraniczna” oznacza:
 - a) wszelkie elementy infrastruktury niezbędne do prowadzenia publicznej lub prywatnej działalności transgranicznej;
 - b) ustanowienie, funkcjonowanie lub świadczenie jakiegokolwiek transgranicznej usługi publicznej w regionie transgranicznym;
- 2) „bariera transgraniczna” oznacza wszelkie przepisy prawne lub administracyjne, lub praktyki organu publicznego w państwie członkowskim, które mogą mieć negatywny wpływ na interakcję transgraniczną, a tym samym na rozwój regionu transgranicznego, i które nie wiążą się z potencjalnym naruszeniem prawa Unii regulującego rynek wewnętrzny;
- 3) „właściwy organ” oznacza organ na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, który jest uprawniony do przyjmowania prawnie wiążących i możliwych do wyegzekwowania aktów;
- 4) „akta transgraniczne” oznaczają dokument sporządzony przez jednego lub większą liczbę inicjatorów w celu przedłożenia go do transgranicznego punktu koordynującego;
- 5) „transgraniczna usługa publiczna” oznacza działalność prowadzoną w interesie publicznym w celu świadczenia usługi lub rozwiązywania wspólnych problemów lub wykorzystania potencjału rozwoju regionów przygranicznych położonych po różnych stronach granicy co najmniej jednego sąsiadującego państwa członkowskiego, pod warunkiem że wspiera ona spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną na terytorium transgranicznym;
- 6) „inicjator” oznacza każdy podmiot prywatny lub publiczny uczestniczący w zapewnieniu, prowadzeniu, ustanowieniu lub funkcjonowaniu jakiegokolwiek transgranicznej usługi publicznej lub infrastruktury lub każdą osobę fizyczną mającą uzasadniony interes w usunięciu bariery transgranicznej.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia odniesienie do „właściwego organu” obejmuje również sytuacje, w których w tym samym państwie członkowskim istnieje więcej niż jeden właściwy organ lub więcej niż jeden organ wymaga konsultacji.
3. Do celów niniejszego rozporządzenia termin „bariera transgraniczna” obejmuje co najmniej jedną barierę transgraniczną związaną z aktami transgranicznymi.

ROZDZIAŁ II

Transgraniczne punkty koordynujące

Artykuł 4

Ustanowienie transgranicznych punktów koordynujących

1. Każde państwo członkowskie ustanawia co najmniej jeden transgraniczny punkt koordynujący zgodnie ze swoimi ramami instytucjonalnymi i prawnymi, na szczeblu krajowym lub regionalnym lub na obu szczeblach, zgodnie z ust. 3.
2. Co najmniej dwa sąsiadujące państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o utworzeniu wspólnego transgranicznego punktu koordynującego właściwego dla jednego lub większej liczby odpowiednich regionów transgranicznych.
3. Każdy transgraniczny punkt koordynujący ustanawia się w jeden z następujących sposobów:
 - a) jako odrębny organ lub podmiot prawa publicznego;
 - b) jako część istniejącego organu lub istniejącego podmiotu prawa publicznego, w tym w drodze powierzenia istniejącemu organowi lub podmiotowi prawa publicznego dodatkowych zadań transgranicznego punktu koordynującego.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby w terminie dwóch miesięcy od podjęcia decyzji ustanawiającej transgraniczny punkt koordynujący jego dane kontaktowe i informacje dotyczące powierzonych mu zadań były dostępne na stronie internetowej programów Interreg, o której mowa w art. 36 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1059. Państwa członkowskie zapewniają widoczność i dostępność transgranicznego punktu koordynującego.

Artykuł 5

Podstawowe zadania transgranicznych punktów koordynujących

1. Państwa członkowskie określają, indywidualnie w przypadku, o którym mowa w art. 4 ust. 1, albo wspólnie w przypadku, o którym mowa w art. 4 ust. 2, zadania, które wykonuje każdy transgraniczny punkt koordynujący, oraz zadania, które powierza się właściwemu organowi.
2. Państwa członkowskie decydują, czy transgraniczne punkty koordynujące mogą podejmować działania w związku z aktami transgranicznymi we własnym imieniu, czy też są one odpowiedzialne wyłącznie za komunikację z inicjatorami w imieniu właściwego organu.
3. Transgraniczny punkt koordynujący stanowi jedyny punkt kontaktowy inicjatora, w zależności od organizacji punktów kontaktowych utworzonych przez państwa członkowskie, w następujący sposób:

- a) każdy krajowy transgraniczny punkt koordynujący w odniesieniu do wszystkich akt transgranicznych składanych przez inicjatora zlokalizowanego na terytorium danego państwa członkowskiego;
 - b) każdy regionalny transgraniczny punkt koordynujący w odniesieniu do akt transgranicznych składanych przez inicjatora zlokalizowanego w regionie przygranicznym lub regionach przygranicznych danego państwa członkowskiego;
 - c) każdy wspólny transgraniczny punkt koordynujący w odniesieniu do akt transgranicznych składanych przez inicjatora zlokalizowanego w jednym z odnośnych regionów przygranicznych.
4. Poza zadaniami, o których mowa w art. 8, 10 i 11, transgraniczne punkty koordynujące wykonują następujące zadania:
- a) ustanowienie i prowadzenie rejestru publicznego obejmującego wszystkie akta transgraniczne składane przez inicjatorów zlokalizowanych w danym państwie członkowskim;
 - b) utrzymywanie kontaktów z Komisją i wspieranie jej w realizacji zadań koordynacyjnych, o których mowa w art. 12, przez dostarczanie niezbędnych informacji, w tym klasyfikacji NUTS dla każdej sprawy.

W przypadku gdy w danym państwie członkowskim istnieje kilka transgranicznych punktów koordynujących, zadania określone w lit. a) i b) wykonuje jeden transgraniczny punkt koordynujący („główny transgraniczny punkt koordynujący”).

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby rejestr, o którym mowa w ust. 4, pozostał publicznie dostępny w otwartych formatach nadających się do odczytu maszynowego, jak określono w art. 5 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024²³, co umożliwi sortowanie, przeszukiwanie, wyodrębnianie, porównywanie i wykorzystywanie danych; oraz był aktualizowany co najmniej trzy razy w roku. Transgraniczny punkt koordynujący może uwzględniać powszechnie dostępne informacje lub powiązać rejestr z jednym portalem internetowym, o którym mowa w art. 46 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060, stroną internetową, o której mowa w art. 49 ust. 1 tego rozporządzenia, lub stroną internetową, o której mowa w art. 36 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1059.
6. W państwie członkowskim posiadającym więcej niż jeden transgraniczny punkt koordynujący punkty te przekazują niezbędne informacje głównemu transgranicznemu punktowi koordynującemu, aby umożliwić mu wykonywanie zadań określonych w ust. 4 i 5.
7. W przypadku gdy co najmniej dwa sąsiadujące państwa członkowskie podjęły decyzję o utworzeniu wspólnego transgranicznego punktu koordynującego, punkt ten przekazuje niezbędne informacje głównym transgranicznym punktom koordynującym, o ile takie istnieją, w odpowiednich państwach członkowskich.

ROZDZIAŁ III

Akta transgraniczne

²³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>).

Artykuł 6
Przygotowanie i przedłożenie akt transgranicznych

1. Inicjator przygotowuje akta transgraniczne zgodnie z art. 7.
2. Inicjator przedkłada akta transgraniczne do transgranicznego punktu koordynującego państwa członkowskiego, w którym inicjator się znajduje lub w którym ma siedzibę statutową.
3. W przypadku gdy sprawa będąca przedmiotem akt transgranicznych dotyczących tej samej bariery transgranicznej jest inicjowana w co najmniej dwóch sąsiadujących państwach członkowskich, ich odpowiednie transgraniczne punkty koordynujące współpracują ze sobą w celu ustalenia, który z nich będzie się zajmował przede wszystkim daną sprawą.

Artykuł 7
Treść akt transgranicznych

1. Akta transgraniczne zawierają przynajmniej następujące elementy:
 - a) opis interakcji transgranicznej, jej kontekstu i problemu wynikającego z bariery transgranicznej, którą należy usunąć;
 - b) uzasadnienie potrzeby usunięcia bariery transgranicznej;
 - c) opis negatywnego wpływu bariery transgranicznej na rozwój regionu przygranicznego, jeżeli jest dostępny;
 - d) obszar geograficzny, którego dotyczą akta;
 - e) jeżeli istnieje taka możliwość i jeżeli jest to właściwe, przewidywany niezbędny okres stosowania odstępstwa lub wyjątku w odniesieniu do bariery transgranicznej lub, w należycie uzasadnionych przypadkach, jej usunięcia.
2. Inicjator może również zidentyfikować barierę transgraniczną i – w miarę możliwości – zaproponować tekst odstępstwa lub wyjątku w odniesieniu do tej bariery transgranicznej lub tekst rozwiązania prawnego *ad hoc*.
3. Obszar geograficzny, o którym mowa w ust. 1 lit. d), jest ograniczony do minimum niezbędnego do skutecznego rozstrzygnięcia sprawy będącej przedmiotem akt transgranicznych.

Artykuł 8
Etapy wstępnej oceny

1. Transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ oceniają każde akta transgraniczne przedłożone zgodnie z art. 6 i 7 i identyfikują barierę transgraniczną lub bariery transgraniczne.
2. W terminie dwóch miesięcy od przedłożenia akt transgranicznych punkt koordynujący lub właściwy organ mogą zwrócić się do inicjatora z wnioskiem o wyjaśnienie treści akt transgranicznych lub o przedłożenie dodatkowych szczegółowych informacji. We wniosku tym określa się, dlaczego i w jakim aspekcie akta transgraniczne uznaje się za niewystarczające do rozpatrzenia.

Jeżeli w zmienionych aktach transgranicznych nie odniesiono się do aspektów, z powodu których akta uznano za niewystarczające, transgraniczny punkt

koordynujący lub właściwy organ mogą zakończyć procedurę i odpowiednio informują o tym inicjatora, podając przyczyny.

3. Jeżeli po dokonaniu oceny akt transgranicznych transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ stwierdzą, że domniemana bariera transgraniczna nie istnieje, transgraniczny punkt koordynujący może zakończyć procedurę i odpowiednio informuje o tym inicjatora, podając przyczyny.
4. Jeżeli po dokonaniu oceny akt transgranicznych transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ stwierdzą, że domniemana bariera transgraniczna istnieje, mogą na dowolnym etapie procedury zdecydować o nieusuwaniu jej i odpowiednio informują o tym inicjatora, podając przyczyny.
5. Przed zakończeniem oceny transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ oceniają ponadto, czy w odniesieniu do każdej domniemanej bariery transgranicznej możliwe jest oparcie się na obowiązującej międzynarodowej umowie o współpracy (dwustronnej, wielostronnej, wielosektorowej lub sektorowej), zapewniającej mechanizm usuwania barier transgranicznych między państwami członkowskimi, których dotyczy dana bariera lub których dotyczą dane bariery. W przypadku istnienia takiej umowy międzynarodowej usunięcie jednej lub większej liczby barier transgranicznych podlega wyłącznie postanowieniom tej umowy, w tym w odniesieniu do zaangażowanych podmiotów oraz procedury, której należy przestrzegać, w szczególności w odniesieniu do kontaktów i współpracy z sąsiadującym państwem członkowskim.
6. Jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na usunięcie bariery oraz w przypadku braku jakiegokolwiek umowy międzynarodowej, o której mowa w ust. 5, lub jeżeli wydaje się, że dostępne umowy międzynarodowe nie przyczyniają się w zadowalający sposób do usunięcia bariery określonej w aktach transgranicznych, transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ mogą stosować narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych indywidualnie albo, w razie potrzeby i w przypadku takiego uzgodnienia, wspólnie z sąsiadującym państwem członkowskim.

Artykuł 9

Informacje przekazywane inicjatorowi

1. Po otrzymaniu akt transgranicznych lub zmienionych akt transgranicznych transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ informują inicjatora na piśmie o wszelkich etapach wstępnej oceny przeprowadzonych zgodnie z art. 8 w standardowym terminie przewidzianym w przepisach krajowych na udzielenie odpowiedzi na równoważny wniosek przedłożony organom administracji.
2. Jeżeli w przepisach krajowych nie przewidziano takiego terminu, stosuje się następujące terminy:
 - a) trzy miesiące w przypadku etapów wstępnej oceny, o których mowa w art. 8 ust. 2 akapit drugi;
 - b) sześć miesięcy w przypadku etapów wstępnej oceny, o których mowa w art. 8 ust. 3 i 4.
3. Informacje przekazywane na podstawie ust. 1 obejmują również:
 - a) przeprowadzone etapy wstępnej oceny, ich uzasadnienie i wnioski, jeżeli są już dostępne;

- b) sposoby i procedury dochodzenia roszczeń przewidziane w przepisach krajowych w odniesieniu do tych etapów wstępnej oceny, jeżeli są dostępne.
- 4. W ramach pierwszego kontaktu z inicjatorem na podstawie art. 8 ust. 2 akapit pierwszy możliwe jest również stwierdzenie, że potrzeba więcej czasu na analizę prawną lub konsultacje w państwie członkowskim lub na koordynację z sąsiadującym państwem członkowskim.

ROZDZIAŁ IV

Narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych

Artykuł 10

Procedura

1. W przypadku gdy transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ podjęły decyzję na podstawie art. 8 ust. 6 o zastosowaniu narzędzia ułatwiającego usuwanie barier transgranicznych, stosują procedurę przewidzianą w niniejszym artykule.
2. Po zidentyfikowaniu przez transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ bariery transgranicznej w ich krajowym systemie prawnym, informują one inicjatora o:
 - a) zidentyfikowanej barierze transgranicznej;
 - b) charakterze przepisu leżącego u źródła bariery transgranicznej, który wymagałby zmiany w celu usunięcia tej bariery;
 - c) kolejnych etapach prowadzących do usunięcia lub nieusunięcia bariery transgranicznej oraz o tym, która z procedur, o których mowa w ust. 4 lub 5 niniejszego artykułu, powinna mieć zastosowanie.
3. Po dokonaniu oceny akt transgranicznych i zidentyfikowaniu bariery transgranicznej właściwy transgraniczny punkt koordynujący i właściwy transgraniczny punkt koordynujący w sąsiadującym państwie członkowskim przeprowadzają między sobą wymianę istotnych informacji dotyczących bariery transgranicznej. Transgraniczne punkty koordynujące dążą do tego, aby unikać równoległych procedur dotyczących tej samej bariery transgranicznej.
4. W przypadku gdy bariera transgraniczna wynika z przepisu administracyjnego lub praktyki administracyjnej, które nie wymagają zmiany przepisu prawnego, transgraniczny punkt koordynujący kontaktuje się z właściwym organem odpowiedzialnym za dany przepis administracyjny w celu sprawdzenia, czy zmiana tego przepisu administracyjnego lub tej praktyki administracyjnej jest wystarczająca do usunięcia bariery transgranicznej i czy organ jest skłonny odpowiednio je zmienić. Inicjator jest informowany na piśmie w terminie ośmiu miesięcy od daty przedłożenia akt transgranicznych.
5. W przypadku gdy bariera transgraniczna wynika z przepisu prawnego, transgraniczny punkt koordynujący kontaktuje się z właściwym organem w celu sprawdzenia, czy zmiana, w tym wyjątek od mającego zastosowanie przepisu prawnego lub odstępstwo od tego przepisu, usunie barierę transgraniczną oraz czy właściwy organ podejmie niezbędne kroki w celu uruchomienia procedury ustawodawczej zgodnie z ramami instytucjonalnymi i prawnymi. Inicjator jest informowany na piśmie w terminie ośmiu miesięcy od daty przedłożenia akt transgranicznych.
6. W przypadku gdy akta transgraniczne zostały przedłożone do transgranicznego punktu koordynującego przez co najmniej dwa sąsiadujące państwa członkowskie, każde z nich decyduje o rodzaju procedury, którą należy zastosować w danym państwie członkowskim.
7. W przypadku gdy analiza prawna, konsultacje w państwie członkowskim, działania koordynujące prowadzone z sąsiadującym państwem członkowskim lub rozpoczęta

przez właściwy organ sąsiadującego państwa członkowskiego procedura zmiany przepisu administracyjnego lub wszczęcie procedury ustawodawczej uniemożliwiają transgranicznemu punktowi koordynującemu udzielenie odpowiedzi inicjatorowi w terminie ośmiu miesięcy zgodnie z ust. 4 i 5, inicjator jest informowany na piśmie o przyczynach opóźnienia i terminie udzielenia odpowiedzi.

Artykuł 11

Etapy końcowe usuwania bariery transgranicznej

1. Transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ, na podstawie oceny przeprowadzonej na podstawie art. 8 i zgodnie z informacjami otrzymanymi na mocy art. 10 ust. 3, informują inicjatora na piśmie o wynikach sprawy, a mianowicie:
 - a) wyniku procedury na podstawie art. 10 ust. 4, w tym, w stosownych przypadkach, zmianie wszelkich przepisów administracyjnych;
 - b) wyniku procedury na podstawie art. 10 ust. 5, w tym, w stosownych przypadkach, rozpoczęciu procedury ustawodawczej lub wszelkich zmianach przepisów prawnych;
 - c) że bariera transgraniczna nie zostanie usunięta;
 - d) powodach uzasadniających stanowisko przyjęte zgodnie z lit. a), b) lub c);
 - e) terminie na dochodzenie roszczeń na mocy prawa krajowego, jeżeli taki termin przewidziano. W przypadku braku terminu przewidzianego w prawie krajowym inicjatorowi przysługuje okres sześciu miesięcy na złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie decyzji.
2. W przypadku gdy transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ postanowiły usunąć barierę transgraniczną w drodze procedury przewidzianej w art. 10 ust. 5, ten transgraniczny punkt koordynujący lub właściwy organ:
 - a) informuje o tym transgraniczny punkt koordynujący sąsiadującego państwa członkowskiego;
 - b) informuje inicjatora o najważniejszych etapach procesu zmiany przepisu prawnego, w tym, w stosownych przypadkach, o procedurze ustawodawczej zainicjowanej w celu przeprowadzenia zmiany przepisów usuwającej barierę transgraniczną lub o ostatecznej decyzji o oddaleniu procedury.

Inicjator powinien być ponadto informowany w przypadku, gdy właściwe organy sąsiadującego państwa członkowskiego również zainicjowały zmianę przepisu prawnego.

3. W przypadku gdy zainteresowane państwo członkowskie i sąsiadujące państwo członkowskie stwierdzą, że każde z nich jest gotowe wszcząć własną procedurę ustawodawczą lub zmienić swoje przepisy lub praktyki administracyjne, czynią to w ścisłej koordynacji, zgodnie ze swoimi odpowiednimi ramami instytucjonalnymi i prawnymi. Koordynacja ta może obejmować harmonogram dotyczący tych procedur i może prowadzić do ustanowienia wspólnego komitetu z udziałem przedstawicieli transgranicznych punktów koordynujących.

ROZDZIAŁ V

Przepisy końcowe

Artykuł 12

Zadania Komisji w zakresie koordynacji

Komisja realizuje następujące zadania w zakresie koordynacji:

- a) współpracuje z transgranicznymi punktami koordynującymi;
- b) wspiera zwiększanie w państwach członkowskich zdolności instytucjonalnych niezbędnych do skutecznego wdrożenia niniejszego rozporządzenia;
- c) propaguje wymianę doświadczeń między państwami członkowskimi, w szczególności między transgranicznymi punktami koordynującymi;
- d) publikuje i aktualizuje wykaz wszystkich krajowych i regionalnych transgranicznych punktów koordynujących;
- e) ustanawia i prowadzi rejestr publiczny akt transgranicznych.

Artykuł 13

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Do dd mm rrrr [tj. pierwszego dnia miesiąca następującego po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia + sześć miesięcy; do uzupełnienia przez Urząd Publikacji] każde państwo członkowskie informuje Komisję o utworzeniu swojego transgranicznego punktu koordynującego lub swoich transgranicznych punktów koordynujących oraz o ich danych kontaktowych.
2. Do dd mm rrrr [tj. pierwszego dnia miesiąca następującego po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia + pięć lat; do uzupełnienia przez Urząd Publikacji] Komisja przeprowadza ocenę niniejszego rozporządzenia i składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Regionów i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.

Artykuł 14

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.”.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący